

Miljøministeriet
Departementet
Bæredygtig Produktion
aslvj@mim.dk
cc mim@mim.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

J.nr. 2019-21881 hørings svar fra Landbrug & Fødevarer til udkast til ny husdyrgødningsbekendtgørelse.

Miljøministeriet har den 16. april 2021 sendt udkast til ny husdyrgødningsbekendtgørelse i høring. Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger til de foreslåede ændringer.

Generelle kommentarer

De foreslåede ændringer er en følge af, at reglerne om anvendelse af husdyrgødning flyttes fra husdyrgødningsbekendtgørelsen til en ny bekendtgørelse om anvendelse af gødning, der udstedes af Fødevareministeriet.

Denne adskillelse af reglerne er primært en følge af ressortdelingen mellem Miljøministeriet og Fødevareministeriet. Men med opdelingen af reglerne i to bekendtgørelser følges også den deling af anlægsreguleringen og arealreguleringen, som er et væsentligt princip bag ændringen af husdyrreguleringen i 2017. Desuden er der under arbejdet med de to bekendtgørelser gjort bestræbelser på gøre teksten mere klar ved bl.a. at fjerne overflødige definitioner. Samlet set har det bidraget til at gøre bekendtgørelserne mere overskuelige og læsevenlige, hvilket Landbrug & Fødevarer gerne vil rose ministerierne for.

Specifikke kommentarer, som vedrører de konkrete ændringsforslag i høringsudkastet (henvisningerne er til ændringsforslaget)

Ad: § 3. Definitioner.

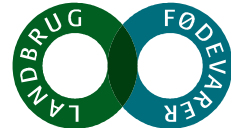
Definitionen af jordbrugsvirksomhed: Definitionen af jordbrugsvirksomhed fjernes. For en ordens skyld vil vi påpege, at man i forslaget stadig bruger begrebet jordbrugsvirksomhed et par steder i bekendtgørelsen: i § 1, stk. 2, om undtagelser fra anvendelsesområdet for lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og i ny § 3, nr. 26, i definitionen af biogasanlæg.

Nr. 12 afgasset vegetabilsk biomasse: Denne gødningskategori er ophævet som selvstændig gødningskategori i Fødevareministeriets nye bekendtgørelse om anvendelse af gødning. Fødevareministeriet begrundet i deres høringsbrev dette med, at afgasset biomasse baseret alene på vegetabiliske råvarer ikke forekommer i Danmark. Skulle det forekomme, vil det reguleringsmæssigt være dækket af kategorien "anden organisk gødning" (nr. 18). Det bør overvejes, for læsevenlighedens skyld, om ikke afgasset vegetabilisk biomasse også kan ophæves som selvstændig gødningskategori i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Øvrige kommentarer (henvisningerne er til ændringsforslaget)

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem Landbrugsrådet, Danske Slagterier, Dansk Svineproduktion, Dansk Landbrug med Dansk Landbrugs Medier og Dansk Landbrugsrådgivning, samt væsentlige dele af Mejeriforeningens aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

Ad: § 8, stk. 2. Krav om afløb og beholder til opsamling af flydende husdyrgødning eller restvand i dybstrøelsesstalde.

Bestemmelsen har økonomiske konsekvenser, eller konsekvenser for anvendelse, for en lang række eksisterende større dybstrøelsesstalde, der de sidste 15 år er etableret med fast bund og pumpeump. Anslået et sted mellem 1000 og 1500 besætninger.

Udfordringen er, at dybstrøelsesbunden i disse stalde er 80 cm dyb (eller mere). Væske kan derfor ikke ledes væk fra stalden via almindeligt afløb, men skal pumpes. Typisk er den eneste væske, der er relevant at føre bort fra stalden, vaskevand fra rengøring af bunden. Der kommer ikke noget fra dyrene mellem rengøringerne, idet dybstrøelsen absorberer alt det, der kommer fra dyrene.

Praksis har været at bortlede vaskevand fra stalden via en dykpumpe med 50 mm slange, og oftest pumpes vaskevandet til et spalteområde et andet sted i anlægget, og dermed til den øvrige gylle, som pumpes til gyllebeholder. Det er, så vidt vides, kun få steder, hvor der pumpes til en gyllevogn og gyllevognen derefter tømmes i gylletanken (som beskrevet i tidligere bekendtgørelse).

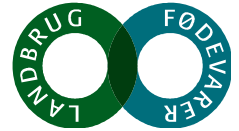
Skal der etableres afløb fra disse stalde, skal der oftest også etableres en ny fortank, nedgraves afløb i eksisterende bund samt trykslange til gyllebeholder. Fortank og pumpe koster alene godt kr. 100.000. Den samlede omkostning ligger anslået på ca. kr. 150.000 - 200.000 pr. besætning – naturligvis afhængig af lokale forhold.

Risikoen for at der kan ske nedsivning af husdyrgødning gennem gødningsmåtten, som gør det relevant løbende at dræne bunden af stalden, er reelt ikke-eksisterende, og omkostningen til at etablere afløb og ny tank er derfor langt fra at være proportionel med risikoen for forurening. Derfor bør reglerne justeres, så løsningen med pumpeump og pumpe lovliggøres som alternativ til etablering af afløb og opsamlingsbeholder i dybstrøelsesstalde.

Ad: § 12. Regler for placering af containere til opbevaring af fast husdyrgødning

Forslaget viderefører den nuværende husdyrgødningsbekendtgørelses regel om, at lukkede containere til opbevaring af fast husdyrgødning skal placeres på befæstet areal med afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende. Kravet om placering på befæstet areal med afløb er for at sikre, at der ikke sker forurening af vandmiljøet ved nedsivning eller afløb fra den opbevarede gødning. Men kravet er meget krævende at imødekomme for de mindre og specialiserede dyrehold uden markbrug, der typisk anvender nedgravede containere til opbevaring af gødning. Det gælder f.eks. rideskoler og andre hestehold.

De praktiske erfaringer peger entydigt på, at opbevaring i tætte gødningscontainere er fuldt tilstrækkeligt til at sikre, at der ikke sker forurening ved afstrømning eller nedsivning, så længe der er tale om tørstofrige gødninger som hestegødning. Det giver derfor ingen mening at stille krav om, at tætte containere skal placeres på befæstet areal med afløb til opsamlingsbeholder. Gødningscontainerne på f.eks. rideskoler er ofte nedgravet af praktiske, ergonomiske og arbejdsmæssige årsager, og det er derfor yderst vanskeligt samtidig at opfylde et krav om placering på befæstet areal og ikke mindst til afløb til opsamlingsbeholder. Som nævnt skal kravet også ses i sammenhæng med, at der i forhold til gødningstyper som hestegødning er tale om tør gødning, der ikke afgiver

væske som visse andre typer af husdyrgødning. Der vil desuden ikke blive tilført regnvand til gødningen, idet gødningscontainerens låg medfører, at regnvand ikke kommer ned i containeren.

Flere kommuner efterspørger muligheden for en sådan-løsning på området, der er praktisk anvendelig både for dem der holder heste, og for kommunerne.

Det kan konkluderes, at tætte gødningscontainere med låg må vurderes at være en miljømæssig særdeles velegnet løsning, der, i forhold til almindelige møddingspladser, i meget høj grad reducerer risikoen for spild af gødning og afløb af møddingssaft til det omkringliggende miljø.

Landbrug & Fødevarer ønsker derfor, at tætte containere med låg, der bruges til at opbevare tørstofrige gødningstyper, fritages for kravet om placering på befæstet areal med afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende.

Vi skal derfor foreslå følgende tilføjelse til § 12, f.eks. som en ny stk. 3

Stk. 3. Kravet i stk. 1, nr. 2, gælder ikke for opbevaring af husdyrgødning eller bundfald med en tørstofprocent på 30 eller derover i containere med tæt låg, der kun er åbent i forbindelse med tilførsel af gødning eller bundfald til containeren. Der er en betingelse, at der ikke kan konstateres afløb fra containeren.

Ad: § 14 stk. 2. Afstandskrav til kategori 1 og 2 natur for oplag af husdyrgødningsbaseret kompost og forarbejdet husdyrgødning

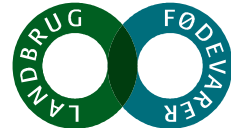
Afstandskravene til kategori 1 og 2 natur kan være overordentligt vanskelige at overholde i praksis, da begge kategorier omfatter vejledende og/eller dynamiske naturregistreringer. Landmænd orienteres ikke direkte om registreringer af natur omfattet af kategorierne. Naturen kan tilmed ofte være beliggende på tredjemands arealer. Reelt kan naturen registreres eller kortlægges efter at oplaget er etableret. Det er en meget u hensigtsmæssig retsstilling.

Der bør stilles krav om, at myndighederne fremstiller retvisende og opdaterede kortværk, der kan hentes ind i internet markkort, for at sikre, at landmanden har adgang til de relevante oplysninger ved ved mark- og gødningsplanlægningen. Landmanden skal ikke kunne ifalde straf for oplag etableret indenfor de nævnte afstande, hvis ikke naturen er registreret på bindende og lettilgængelige offentlige kortværk i god tid før placeringen.

Ad: §15. Overdækning af møddinger og oplag af husdyrgødning mm.

Forslaget viderefører den nuværende husdyrgødningsbekendtgørelses regel om, at møddinger, markmøddinger, og oplag af husdyrgødningsbaseret kompost eller forarbejdet husdyrgødning skal overdækkes med et tætsluttende og vandtæt materiale straks efter udlægning. Vi skal foreslå, at denne regel lempes, for så vidt angår husdyrgødning, der opbevares i tætte containere med låg eller lukkede gødningshuse

Opbevaring i tætte containere med låg: jf. vores kommentarer til § 12 anvendes der på visse mindre, specialiserede husdyrhold som f.eks. rideskoler eller andre hestehold typisk

tætte containere med låg til opbevaring af husdyrgødningen. Det giver fagligt ringe mening at stille krav om tætsluttende overdækning i en tæt container med låg, da ammoniakfordampningen fra en lukket container med fx hestegødning og lignende må forventes at være minimal. I praksis vil et låg over en gødningscontainer være en løsning, der er langt at foretrække til det nuværende krav, der reelt kun kan opretholdes med en presenning eller lignende. Ved jævnlig tilførsel af gødning til en mødding, vil en sådan presenning risikere at blæse af eller på anden måde være løssiddende en stor del af tiden, da presenning er så let, at det nemt river sig løs i blæsevejr. Et låg på en gødningscontainer kan let holdes lukket permanent, og vil kun blive åbnet, når der tilføres gødning.

Opbevaring af gødning i lukket gødningshus: En anden problemstilling, som vi også tidligere har rejst, vedrører de driftsformer, hvor der i dag anvendes gødningshuse til opbevaring af gødningen. Gødningshuse er meget udbredte i for eksempel konsumægsproduktionen. Staldene er udstyret med inventar med indbyggede gødningsbånd eller skraberanlæg. Disse gødningsbånd/skrabere transporterer en, to eller tre gange om ugen den faste gødning ud af staldene, og afleverer gødningen i et gødningshus. Her oplagres gødningen, indtil den kan udbringes på marken. Gødningshuset er med fast bund og vægge.

Et generelt krav om, at møddinger skal overdækkes med et tætsluttende og vandtæt materiale straks efter udlægning, opretholdes iflg. bekendtgørelsesforslagets § 15. Denne bestemmelse udløser i mange kommuner krav om overdækning af gødningen inde i gødningshusene, hvilket både i forhold til det praktiske arbejde og i forhold til arbejdsmiljøregler er særdeles risikabelt og kompliceret at efterleve.

Formålet med overdækningskravet er at undgå nitrat- og ammoniaktab ved nedsivning og fordampning. Tagoverdækningen sikrer mod nedsivning. Det må forventes, at opbevaring i et lukket gødningshus også mindsker ammoniakemissionen, fordi det lukkede hus mindsker luftstrømmen hen over gødningen og dermed fordampningen fra gødningen. Effekten kan sammenlignes med effekten af teltoverdækning på en gyllebeholder.

Vi skal derfor foreslå følgende tilføjelse til § 15, f.eks. som en ny stk. 3

Stk. 3. Kravet om overdækning med tætsluttende og vandtæt materiale gælder ikke for husdyrgødning, der opbevares i tætte containere med låg eller lukkede gødningshuse, når disse i videst muligt omgang holdes lukkede for at minimere ventilering af gødningslageret.

Vi står naturligvis til rådighed for yderligere drøftelse af ovenstående

Med venlig hilsen

Henrik Bang Jensen

D 33 39 44 52
M 40 37 26 32
E hbj@lf.dk